

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szerkesztőségnél, vagy a helyb. könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Hirdetések mindenközharználban lévő nyelven fölvetetnek. A beigtatásért minden háromhasásos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjzámíttatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca U h r m a n n M á r t o n műkereskedésében.

Kedd, april 23. 1861.

17. szám.

Negyedik évi folyam.

Partium, Erdély, sat.

Köztudomásu dolog, hogy a partes adnexae, vagy a szövegekvetelte kifejezés szerint partium név alatt átlagosan minden a magyar szent korona hatósága alá tartozó földek és országok értetnek, melyek 48-ig nem a szoros határu Magyarország körületébe tartoztak: szűkebb célzatban pedig a három keleti megye, Kraszna, Középszolnok, Zaránd s Kővár vidéke.

Ezek a XVI. és XVII. század folytán közbejött békekötések alkalmával az erdélyi fejedelmeknek, különös óvások mellett, éltük folytáig ideiglenes birtokul átengedve, Erdélyhez sem törvény, sem alku vagy szerződés által soha nem csatoltattak; hanem az erdélyi fejedelmek, nem mint ilyenek, de mint „Magyarország részeinek urai“ által birattak magyarországi birtokul, oly kikötéssel, hogy haláluk után a magyar király hatalma alá visszaessenek. Minek következtében az országhoz több ízben visszakerülve, s ujlag ideiglen átadatva, 1693-ban Magyarországhoz, hova mindig tartoztak, tetteleg végkép visszacsatoltattak, s ebben az ugyanazon évbeli Alvinczy-féle válasz által meg is erősítették. Ennek folytán 1729-ig a magyar országgyűlésekre mindig meghivattak, az itteni törvényhozásban részt vettek, 1715-ben a porták összeírása alkalmával Magyarországhoz valósággal összeíratk, a porták helyesítése s az adó kivetése végett a rendkívüli orsz. confluxus-okra követeik által megjelentek, adójukat 1732-ig Magyarországhoz fizették, s a magyar kir. helytartótanács hatósága alatt állottak. 1733-ban aztán kormányrendelet által az országtól ujlag elszakítottak: mi ellen a magyar kir. helytartótanács nyomban azon évben tiltakozott, s mindjárt a legelső országgyűlésen az 1741: 18 által a visszacsatolás elrendeltetett. De ámbár a visszakeblezés (meghallgattván időközben — 1751-ben már másodsor — Erdély) az 1764-diki országgyűlésen a kívánalmak 24. pontjában sürgettetett, s az 1792: 11 által ujlag elrendeltetett (meghallgattván Erdély ez évben harmadizben): az végre nem hajtatott. Mig végre az 1836: 21 által e részeknek mindennemű állapotjukra nézve Magyarországhoz teljes és tökéletes visszacsatolása bevégzett tény gyanánt kimondatott. Mindazonáltal ezen törvény végrehajtása is elmaradván, az 1848: 6 következőleg intézkedett, hogy: 1. Kraszna, Közép-Szolnok és Zaránd vármegyék, Kővár vidéke és Zilah vá-

rosa, e törvények azon törvényhatóságokbani kihirdetése napjától, minden tekintetben Magyarország elválhatatlan egészítő részeit képezzék. S ennek következtében: 2. A nevezett hatóságoknak az erdélyi kormányzók, kincstár s főtörvényszék iránti minden függése s minden viszonyai végkép megszüntetvén; azok a magyar főkormány s magyar főtörvényszékek hatósága alá helyeztettek. 3. A visszacsatolási viszonyok részleteinek ezen alapon törvény, igazság s méltányosság szerinti ideiglenes szabályozása — a jövő törvényhozásnak végelhatározás végett teendő jelentési kötelessége mellett — a miniszeriumra bízott; mely a visszacsatolt részekre nézve a törvény haladéktalan végrehajtásához szükséges intézkedésekre felhatalmaztatott.*)

Ennek következtében mindjárt május 8-án 1848 Kraszna megyének s folytatólag a többieknek nyilvános közgyűlésében a B. Wesselényi Miklós vezérlete alatti kir. bizottmány által a tényleges visszakeblezés végrehajtatott, foganatosítatott, s azon időtől kezdve hatóságukat mint magyarországi megyék gyakorolták egész a rémuralom berontásáig.

Mindamellet f. évi március 12-ről költ felső rendelettel B. Vay Lajos, B. Apor Károly és Karap Sándor urak mint ujon-visszacsatló k. biztosok küldettek e részekbe: de Kraszna megyétől, hol először megjelentek, el nem ismertettek, nehogy ez által a 48-ki törvények, azok végrehajtott rendeleteinek szentsége legtávolabbról is kétség alá helyeztethessék.

Ezen határozat nemcsak az illető küldöttségnek, de az érdeklött más megyék és vidékeknek is tudtul adatott, hason értelembeni működés felszólítása kíséretében.

Általában véve egész Erdélyben csak oly szentül és szilárdul ragaszkodnak a 48-ki törvényes alaphoz, mint a Királyhágón innen, mert annak nemcsak a pozsonyi országgyűlés, de a kolozsvári szerint is jogos és teljes érvénye van, a mint hogy az erdélyi törvényeknek a magyarokénál háromszorta hosszadalmasabb formalitásai mind megtartattak a 48-ki VII. t. cikkel, illetőleg kolozsvári I. cikke, mellyek azután in optima forma érvényessé lettek nemcsak, de a tetteges életbe átlépén, a nép által szentesítettek, megjelenvén a képviselők nagyobb része a pesti parlamenten.

*) L. Récsi Emil, Magyarország közjogi

A románok azon hamis logikáját, mely szerint őket ama törvények nem kötelezik, mert befolyásuk nélkül alkottattak, hathatósan lefegyverzi B. Kemény Zsigmond, mondván:

„Valóban a románok csak oly joggal tarthatják az erdélyi országgyűlés 48-ki törvényét érvénytelennek, még pedig azon okból, mert hozatalában részt nem vettek, — a minő joggal mondhatják a magyarországi volt urbéreszek érvénytelennek a 47/48-ki törvényeket, melyek által szabaddá lettek s politikai befolyással bírnak.“

De hiszen minden oda mutat itt is, hogy egyesek akarják kizsákmányolni a népet, s minden magántudósítás a román testvérek eleven érdekeltégét, de egyzersmind testvéries szándékait is erősíti.

Az ő quasi-intelligentiájuk gyülekezései és a zarándi események egy oly főispán alatt, ki megnyitó beszédében önkényt bevallá, miként állása jogkörével és kötelességeivel nem ismerős*), — mint szintén a szász ci-devant tribunok hánykolódása döntő sullyal nem ruházthatatik fel, mert hiszen lesz minden megyében egy kövárvidéki Timbus István, ki a nemzetiségi szenvedély tornyosulni készülő hullámaikat egy-két gyönyörű beszédben és költeményben annyira fékezni bírja, hogy azok elsimulván, a külön ajku népek egymás ölelésére rohanak. Ily költőket a hazának!

Avagy nem megvagyon-e írva a 48-ki erdélyi törvényben:

„Valamint a testvér Magyarhonban minden lakosok jogegyenlősége kimondva és életbeléptetve van, ugyanaz, ugyanazon módon itt is a hazának minden lakosaira nézve nemzet, nyelv és valláskülönbség nélkül örök és változatlan elvül elismertetik, és az ezzel ellenkező eddigi törvények ezennel eltöröltetteknek nyilvánítatnak.“

Hogy Erdély visszakapcsolása sem rajtuk sem rajtunk nem mult, hanem a bécsi irányzatok és cselszövényeken, mutatja egy tekintet a magyar törvényhozás mozgalmaira.

Minden intézmények a Magyarországgali régi, a 16. század közepe tájáig szorosabb kapcsolat s egyesülés helyreállítására céloztak, bár ennek létesülését több ok gátolá. Jelesen az Alvinczy-féle kir. válasz 22. pontja megveté Erdély külön kir. udvari kancelláriájának alapját, s ez által a magyar korona fennhatósága alatti különlétnek, mely azóta 1848-ig fennmaradt. Miután Mária Terézia az 1741: 18 által elősmeré, hogy Erdély, mint a magyar koronához tartozó, általa s utódai által ezen korona jogán birandó s kormányzandó: 1791-ben a magyar országgyűlés részéről Erdélynek, mint Magyarország valóságos és elválhatatlan tagjának viszont-egyesítése s municipalis jogai és intézményei épségben

*) Azóta a visszacsatló bizottmány megérkezett, s mivel felszólítására, a nagyrészt éretlen tömeg által választott törvénytelen bizottmány lemondani nem akart, a kir. biztos ur Zarándmegye gyűlését, főispánját s új tisztikarát a működéstől felfüggeszteni, s a területet a körösbányai és halmágyi cs. Bezirksamtok alá ideiglenesen visszarendelni kényszerült. (Szerk.)

tartása mellett, egyesített kormányzása sürgettetett, s ugyanaz az 1792-ki országgyűlésen ismételtetett; az 1792: 11 elrendelte Erdélynek Magyarországgali szorosabb egyesítése iránt országos küldöttség általi munkálat kidolgozását. Utóbb az 1802. 1807. 1825/7. 1832/6. 1844. országgyűlések részéről ezen ügy többszörösen az ország előleges sérelmei sorában ujlag szőnyegre hozatott, az 1846/7-diki erdélyi országgyűlés ugyancsak ezen egyesítés tárgyában bizottmányt nevezett ki; míg 1848-ban a magyar országgyűlésen törvénycikkely alkottatott (1848: VII) Magyarország és Erdély egy kormányzás alatti teljes egyesítéséről, mi az ugyanazon év május 29-re Kolozsvárra összehívott erdélyi országgyűlés I. t. cikke által is teljes érvényüleg elhatároztatott, s V. Ferdinand király által június 10-én Insbrukban jóváhagyatott, július 11-én szentesitetett, míg megelőzőleg már június 19-én az országgyűlésen kihirdetett, az elnök, ítélőmesterek aláírásával és a nemzeti pecséttekkel megerősitetett.

De hisz így vagyunk szent koronánk más tartozékaival is.

Dalmatiát is a magyar korona jogán birja a király, mégis a „ratio regendi“ (mely, mint tudjuk a szerencsétlen Brankovics szerb vajdát mindjárt megválasztása után holtig elzárá) nem engedé sem azon ország népeinek kérelmezése sem 1802-től minden magyar országgyűlés feliratai dacára, hogy maig bekebleztetett, sőt a divatos népszavazásra tennének előkészületeket, ha reménylhetnék, hogy inyük szerint üt ki.

Hát mire vitték Galiciát! Mária Terézia magyar királyi igényeinél fogva követelte és nyerte azt Lengyelország szerencsétlen felosztásakor, 1773, mi végett 1791-ben kívánta a m. országgyűlés, hogy az magyar rendszer és törvények szerint kormányoztassék, 1802-ben hasonlólag, mikor aztán meg is ígértetett, ha bizonyítottatik, miszerint Galicia és Lodomeria rendei valaha a magyar országgyűlésen szavazattal birtak, mit az 1807-ki gyűlés igyekezett is megtenni, de ezért a 27, 36, 40 s 44-kieken is folyvást a sérelmek sorában rovatoltatott ügyük.

Ma pedig az ellenfelektől átkapott „tények logikájával“ mint szándékozna örökre kijátszani ezen részekre jogosult igényeinket, tudva van mindenki előtt. A szerencsétlen demoralizált Galiciában szurony-carreében választatnak a követek a kormányparancsolta Reichsrathba.

Adja Isten, hogy példájuk a többi testvéreket annál szorosabb csatlakozásra ösztönözze testvéri kebleinkhez.

Szeged

MINT ATTILÁNAK FŐVÁROSA

és a

Temesi Bánság

írta

Ungváry János.

(Folytatás.)

Titulig kísérvén Priskusékat, lássuk most merre vezetni őket az „uj vélemény“. Ez a 35—37 lapon azt

állítja, hogy Szendrónél mentek a Dunán át és Bálványosnál állapodtak meg; itt lett volna tehát azon hely, hol a barbárok (mondja Priskus) egy térségen megállapodnunk parancsolák, hogy az Edekon emberei Attelásznak jövetelünk felől jelentést tehessenek sat.

Igenis; de ezen az uton nem csak egy térség, de a meddig a szem lát, térség van. Csak hegyes vidéken szokott lenni itt ott egy egy térség, mit a völgyek szoktak eszközölni. Szerintem tehát itt, merre az „uj vélemény“ jár, nem lehet egy térséget találni, vagyis a térségeket számba venni: mert az egész, térség; ezzel a kitételrel „egy térség“ helyesen ott szoktunk élni, hol több is van, ez az eset pedig csak hegyek és völgyek közt adja elő magát. Jelen körülmény tehát annak látszik kedvezni, hogy Priskusék Drenkovánál a hegyek mellett jöttek a Dunán át, s innen utjokat a hegyek közé vették, a regényes Almás völgyön végig menvén.

„Innen másnap kilenc óraker; vagyis a mi számításunk szerint (mond az új vélemény) délután három óra tájban értek Atila tábor-helyéhez, melyet azon ponton találhattak föl, hol Pancsovától éjszakra Kakopej, vagy ismertebb Cserepaja (Szrepaj) fekszik.“

Rónaság lévén az egész vidék, hol itt az a halom, melyen Priskus szerint az oda vetődött Szküthák nem engedték meg, hogy a követség sátort üssön, mint-hogy Atila sátora sikon volt? Mert mint már előbb az I. szám alatt említettem, kevésbé tehetni fel, hogy Atila az erre eső sivatag terméketlen homok-buckák közé helyeztette volna táborát, hol a lovaknak sem lett volna mit enni s elégséges vizök; másutt pedig azon a környéken dunán innen halomra nem található. Ha jól felveszem Priskusnak előadását, mely szerint a követséget az „oda vetődött Szküthák“ nem engedték, hogy egy halmon sátort üssenek, mivel Atila sátora sikon volt; ez a körülmény továbbá is megerősít engem azon meggyőződésben, hogy ez dombos helyeken történhetett, hol hegyek s völgyek keverve váltják fel egymást, minő Százka tája is. Mert „oda vetődni“ olyanhoz szoktunk, a mi hozzánk nincsen ugyan messze, de mégis tőlünk kiesik, és szemünk elől fedi azt valami, mint itt alkalmasint a fákkal benőtt csoportos magaslatok teheték. Így történhetett Priskusékkal is, a kik nem messze ugyan Atila táborhelyétől, valamely emelkedettebb helyen, valószínűleg a kies vidék kedvéért, minő a Százka-i vagy talán hogy Atila táborát beláthassák, egy halmon akartak sátort huzni, de a mint látszik Atila előrsei reájuk bukkanván, ettől eltiltattak.

Innen az ország északi része felé (ugymond az új vélemény) tehát azon irányban haladtak (Priskusék) melyet a Cserepajtól Usdin felé vezető országút, még ma is jelöl.

Szrepajtól (Cserepaj) Usdin egyenes vonalon áll; emnélfogva nem lehet mondani, hogy Priskusék itt nyugotról északnak fordultak volna. De igen Százkáról Oravica felé. Ezt nálam a tapasztalás is bizonyítja.

S miután (folytatja az új vélemény) egy ideig körül-belől három-négy mérföldnyi uton ez irányban men-

tek, egyszer csak más irányra térnek, siktérségre s folyamokra akadnak. Priskus itt így szól: Innen darab idő múlva (Atila táborhelyétől) az ország északibb része felé utnak eredtünk, s miután egy ideig a barbárral együtt haladtunk: egyszer csak más utra (szerintem nyugot felé) fordultunk, ezt parancsolván a bennünket vezérlő Szküthák; minthogy Attelász egy faluba fogtérni, hol egy Eskam nevezetű leánnyal akart egybekelni, kit, bár sok neje volt, a Szkütha szokás szerint szinte nejlül volt veendő. Innen siktérségen vezető uton mentünk, s hajózható folyókra akadunk.

Hiszen az „uj vélemény“ vonalán menve, a Dunától fogva mindig sik térségen jártak. Így hát úgy látszik, hogy az „uj vélemény“ Priskusék igazi útjára nem talált. E helyett ha Százkától Atila táborhelyétől vesszük az utat Oravicza felé, Oraviczát elhagyva nyugotnak, csakugyan siktérség váltja fel az előbbi partos helyeket.

Minthogy Konstantinápoltól (Szendrónél a Dunán, T. Becsénél és Martonosnál, kétszer a Tiszán; Szeged és Makó közt a Maroson át) B. Ujvárosig mérnökileg kétszázhusz geogr. mértföld számmittatik: tehát mint az „uj vélemény“ 36. 37. lap tartja Konstantinápoltól a Dunáig ha százat vesszünk: alkalmazzuk a fennmaradt százhusz mfdet, az új véleményben kijelölt vonalra úgy mint:

Szendrőtől Bálványosig $1\frac{3}{4}$ g. mfd.
Bálványostól Szrepájig $3\frac{1}{2}$ —

Ez tenne az új vélemény szerint $5\frac{1}{4}$ mfdet.

Ha pedig összevetjük a Priskus által előadott napokkal, mely szerint Szendrőtől az Atila tábor-helyéig Szrepájig utaztak egy és fél nap, úgy ez a vonal az új vélemény számítása szerint egy napra öt geographiai mfdet véve térszen $7\frac{1}{2}$ mf.

Innét vagyis az Atila táborhelyétől Priskusék nagy utat tettek, és este felé egy tó mellett, melynek vize iható volt (így mondja Priskus) szállottak meg. Ez a tó szerintem az Alibunári tó; az „uj vélemény szerint pedig, Priskus által kijelölt irányt változtatva, s éjszak felé tartván, holott Priskusék a térségen napnyugotnak mentek) a Hold tava H. M. Vásárhely mellett.

Ezt a közt, tekintve a nagy kerületet, mely szerint a Tiszán kétszer s a Maroson átutaztatja Priskusékat az új vélemény, tenni kell hatvan geogr. mértföldre sz. sz. Tehát a Hold taváig az új vélemény szerint egy napra 5 mérföldet véve, tizenkét napig kellett volna Priskuséknak utazni; pedig Priskus szerint Atila táborhelyétől a kérdéses viz-iható tóig egy nap utazott, illetőleg nagy utat végzett a követség, hogy estefelé sátort ütett. Már ha oly soká utazott, és oly messze, mint az új vélemény akarja, tudni illik Szrepajtól a Hold taváig, Priskusról feltenni

Áttétel . 67 $\frac{1}{2}$ mf.

nem lehet, hogy, a ki sok csekély körülményt is (13. lap) emlékezetben hagyott, ezen lényegest, s az ez alatt látott és tapasztalt dolgokat mellőzte és elhallgatta volna. Az új vélemény nem szól ezen vonal messzeségéről, azt sem érinti hogy vajjon a hold tava rendes italul szolgált avagy szolgálhatott-e valaha a lakosoknak, mint az Alibunári viz, hol szerintem Priskusék sátoroztak, és így vajjon az, azonosítható-e azzal melyet Priskus említ.

Az 51-ik lapon azt mondja az új vélemény, hogy Priskusék e ponttól, vagyis a hold tavától hét, a latin fordítók szerint pedig hat napig utaztak, míg egy faluban megállapodtak, de hogy mely irányban és mily vidéken (ugy mond az új vélemény) azt (Priskus) elhallgatja. Haladhattak tehát (gondolja az új vélemény) Csaba, Békés, Füzes-Gyarmat, Derecske, Debrecen sat., vagy inkább elébb éjszaki, majd keleti irányban Szarvas, Sz. Miklós, Kardcag, Püspök-Ladány, Nádudvar, Szoboszló felé, s ezen túl a mai Balmaz-Ujvárosi határnyugoti részén találhatták és találták fel Etellakot. Az új vélemény szerint azon falu melyben megállapodtak, s hol Atilát bevárták, s honnan annak táborával együtt vonultak Etellaka felé, a mai Püspök-Ladány vagy Nádudvar lehetett.

Tehát az új vélemény szerint az a hely, hol Vidikula a góthok leghősbje a Sarmatak által csalárdul megöletett Püspök-Ladány vagy Nádudvar körül lehetett. Így a hold tavától idáig az új vélemény szerint, hét napot kellett a követségnek utazni. A hold tavától Püspök-Ladány vagy Nádudvarig kell tehát számítani 35 geogr. mfdet, sz. s. . . . 35 mf.

E szerint Priskusék a Dunától Nádudvarig v. Püspök-Ladányig husz és félnapot vagyis százkét és fél geogr. mértföldet utaztak. Ezen túl tehát dacára annak, hogy az írók, ugy mint Jornandes, Pray, Sinai, és Budai (29. lap) Etellakát ide közel teszik, Priskuséknak kellett volna még utazni idáig tizenhét és fél . . . 17 $\frac{1}{2}$ mf. vagyis három és fél napot.

Tehát a Dunától Etellakáig számítandó geogr. 120 mfd.

Ha ide veszem Kunstantinápolytól a Dunáig az új véleményi munkában meghatározott 100 mfdet, az egész mérnökileg kiszámított távolság, vagyis 200 geogr. mfd. kijön.

Priskus naplója a hold tavától Nádudvar vagy Püspök-Ladányig tett hét, meg innen Etellakáig, három és félnapi utról, megint semmit sem szól; pedig nehéz elhinni, hogy Priskus ezt is elhallgatta volna, kivált midőn már itt nyugoti irány helyett, mint az új vélemény is nyíltan kimondja, egészen másfelé, tudni illik éjszakeletnek tartottak. (Folyt. köv.)

A politikus csizmadia 1. aprilisi és épenségesen V-ik levele.

Saruvár, 1861-ki április 1-én. T. szerkesztő ur! Noha multkori igénytelen levelemben nyíltan kimondám, miként Bak havában élvén, nem csoda, ha egy csizmadia bakot lő a politikában, annál inkább nem vehetné rossz néven, ha jelenleg tollam nedvéből olyan betűk állnak elő, melyeket valamely kritikus „bolond szavak”-nak találna címezni, mitután amugyis áprilisban szokták leginkább bolonddá tenni az embereket; — néha ugyan megesik az is, hogy éppen az lesz az április bolondja, a ki mást akar azzá tenni. — A kritikus szó előfordultával érintetlen nem hagyhatom itt Vas Gereben (Régi képek. I. köt. 40. l.) azon mondatát, mely a kritikust akarván ecsetelni, így szól: „Furcsa dolog az az igazságkutató és igazmondás. Igazat az emberek rendszeren csak akkor mernek mondani (értsd magasb értelemben), midőn méregbe jönnek s a melléktekintetek által nem hagyják magukat korlátoltatni; a kritikusok magukat majdnem mindig feltüzelik, hogy a melléktekintetek által ne korlátoltassanak, s mire az igazságot kimondanak, igen meglátszik, hogy csakugyan mérgelődnek.” E szerént tehát igazat csak akkor mondanánk, — az az csak a kritikusok, — midőn méregbe jöttünk; de én másképp is hallottam. Ugyanis, midőn egy reggel bizonyos mestertársamnak szemébe mondanám az igazat, azt kérdé tőlem egy atyafi: hogy ittam-e? mi-ből aztán azt észleltem, hogy némelyek akkor mondják ki az igazat, midőn fejökben két lélek van (anima és spiritus.)

Azonban, bár hol gyökeredzik is valakiben az igazmondás, azt ő tudja legjobban, a magyar azt tartja, hogy az igazmondás nem emberszólás, mégis O . . . th P . l ur azt mondja: „indignációval olvasta a Delejtű 10-ik számában Kakasvári Fábian csizmadia név alatti azon megjegyzést, hogy a gyógyszerészeket hiba volt az 1848-ki országgyűlésnek követválasztói joggal fölruházni.” De aligha itt is nem alkalmazhatjuk nagy Széchenyink ama mondatát, mely így szól: „Az emberek közt a baj nem annyira rossz akaratból, mintsem azért támad, mivel nem értik egymást;” mert miután ismételve is elolvasnám csekély soraimat, én csak az értettem ki belőlük, hogy azon óhajt fejezik ki, miszerint „az oly mesterember is nyerjen követválasztási jogot, ki, legény vagy segéd nélkül, maga végzi mesterségét;” de, hogy a gyógyszerészeknek követválasztási joguk az 1848-ki országgyűlés hibájának volna mondva, azt onnan pápaszem segélyével sem olvashattam ki. De a kirekesztésre nézve, is csak annyi áll, hogy „valamint a 22. t. cikk 4. §-a szerint a nemzetörségből kirekesztetnek azok, kik lopás, rablás, csalás, hitszegés vagy gyújtogatás miatt büntetve voltak, ugy ezt az V. t. cikkbe is beiktatnám (ha t. i. rajtam állna.) — Sőt még most — már ha rajtam állna — azt is kirekeszteném e jogból, a ki az embereket a robot, dézsma visszaállításá-

val ijjesztgeti, vagy azoknak kegyét azzal akarja kivívni, hogy a szerződés alatt birt földhaszonbérloknek azt hirdeti, miszerint haszonbérben birt földjeikre is más fordulat leend; (természetesen: ha őt választandják, és ha egyedül tőle s hívóitól függend a dolog eldöntése); mint ezt egy tisztességes egyén tette Nekeresfalván. Mert az ily paradicsomi szabadság hirdetői azok a próféták, kiket az irás báránybőrbe bujt farkasoknak nevez, kik azért akarják magukat föltolni a követségre, hogy a nemzet költségén hizlalva — kikészítésre méltó — bőrüket, ismét nyomorba dönthessék annyi ideig zaklatot szegény hazánkat.

Kakasvári Fábrián,
csizmadia mester.

Miro van szüksége a Bánságnak?

II.

Gazdászati lag.

Bármely vidék gazdasági előmenetelében három főfaktor multhatatlan, 1. föld, minél termékenyebb, annál jobb, 2. értelmiség, 3. pénz.

Talaja van délkeleti hazánknak olyan, minőt kevés helyütt találni, rothadékokban bővelkedő iszaprakodvány, melynek bőségét még unokáink unokái sem zsákmányolhatják ki, ha csak egyoldalú mivélési modorral nem tenzik tönkre.

Nem mondom ujságot, hogy ez fenyegetőzik, mit is eltávolítani csak okszerű változtatások által lehet.

Ime itt vagyunk mindjárt a második lépéssel leg-sarkalatosabb bajunknál.

Reménytelen nem lesz senki oly elfogult, hogy állításaimat generatívum vegye, de azt sem bizonyíthatni, miként ezen a kiaknázásra legháladosab, de éppen azért a legkiméletesb bánásmódot igénylő földön a szakértelmiség ápolatnék.

A földet a célirányos használat csakugy termékenyíti, mint az erőszakkal beletömött hatványok, sőt bátran állíthatni, hogy ezek az elsőt nem pótolhatják, bármi kedvező eredménytek is mint mellékadalekok, a mint hogy a legkiválóbb gyógyszerek nem helyettesíthetik az elhanyagolt mozgás következményeit.

Népünk azonban nem halad a mivélési modorok és tárgyaknak ismeretében, s a mi kevésben különbözik eljárása apáitól, vagy a kénytelenség, vagy a véletlennek resultátuma, pedig tudnivágyó, azt nem lehet tagadni, különben sem egymástól nem kérdezősködnék, sem kísérletekre hallomás után nem vetné fejét.

Jó talapba fog hullani az ismeretek magva, csak egyszer szórassék, — de miként szórassék?

Erre egyelőre legsürgősebb ut a gazdasági egyesület és a gazdasági iskola, föltéve, hogy a gazdaság minden faluban tanítják a népnevelők a síhedereknek, de mi, fájdalom, eddig nem igen az eset.

Bátran merem állítani, hogy az ily téli előadásokra

az apák is szívesen felügyelnének a rég elhagyott iskolapadokra, csak az előadóknak legyen elég képességük.

Lesz pedig képes ember kapható, ha kellőleg fizetik a tanítókat, addig is a papság kötelességei közé sorozom e tisztet, mert tán csak nem hisznek eleget tenni hivatásuknak a szorosán vett vallási functiók végezése által?

Visszatérve az új generatio alapos növelésére, gazdaságunk jövődjének gondja azt követeli, hogy gazdasági iskolák állíttassanak, tiszték számára ott levén a magasb intézetek.

Egy gazda az urodalomnál most alig több a hajdani pandurnál, s rendszerint vagy egy alkalmazható parasztból, vagy erélyesebb béresből sat. potenciáztatik.

Nem titok az sem, hogy az ily elbüszkésedett alattvaló bölcseségével mennyi baja van a régi lócsei formától eltérő tisztnek.

Gazdaiskolában pedig majd az önálló gazda, az az kis-birtokos, is szívesen taníttatja fiát, mert higyjük meg, hogy a csökönőség e téren nem dulong már anynyira, mint eddig.

Ily gazdasági iskolák tervezetével tüzetesen foglalkozik a magyar gazdasági egyesület egyik szakosztálya, mely közelebb is bizottmányi gyűlést tartott, s a költségvetés összeállítandóságát határozza.

Nézetem szerint a tervezetnek a csak irni, olvasni és számolni tudó népfuuk számára nem szükség nagyon elágozóznak lenni, sőt a képezés idővel fokozását inkább látom helyén levőnek, mint egyszerre a teljes tanrendszert.

Ez által lehetségessé válnék, hogy kevesb anyagi alappal már működni lehetne, s ez is megbecsülhetlen nyereség a pangás helyett, a felállítás pedig lassankinti áldozatok útján hihetőbb, mint tetemes kezdeményezéssel, különösen most, a pénztelenség netovábbján.

Szükséges volna pedig egyelőre mulaszthatlanul vidékünk nyelvezeteihez alkalmazkodva 4 gazdasági iskola, t. i.

Lugoson román tannyelvel,

Zombolyán némettel,

Nagy-Becskeken szerbbel, és

Temesvárott magyarral, olyformán, hogy mindenhol a másik három nyelv is gyakorlatilag taníttassék, az az nem irás után, miként a cyrill betűk miatt a tanfolyam nem volna rájuk elég, hanem hangoztatás és beszéd útján.

Programot számukra nem lehet célunk adni, csak arra vonatkozunk, megjegyezni, hogy a honosítható idegen mivélési s tenyésztési szakmák behozatalára és különösen a gazdasági ipar nemelre főszenpont azért lenne fordítandó, mivel a mostani téli koresmázás idejének hasznosítása töméntelen tőkét teremthet népünknek, mint nemkülönben a kereskedelmi cikkek üzlete.

Ámde hogyan teremendők e költséggel járó intézetek? kérditek.

Biz azok az állam által nem fognak felállíttatni, mint hozzá szoktunk a 12 év alatt minden teendőnk nyakára tukmálni azon okból, mert a legártatlanabb vállalatba is beüté az orrát.

Társadalmi uton van csak kilátás erre.

De van-e valóságos kilátás?

Miért nem?

Igaz ugyan, hogy a Bánságban aránylag kevésb a birtokos, mint más vidéken, mert roppant területeket foglalnak el a kincstári, alapítványi sat. urodalmak, de hiszen nem lehet föltenni, hogy ezek részéről arányos hozzájárulás megtagadhatnék oly érdekekben, mely után ők maguk is közvetlen hasznot élvezendnek.

Hasonlót lehet reményleni a községektől, melyekből ne vétessenek fel fiuk, ha ők nem tagjai a gazdasági egyletnek.

Valóban, gazdasági egylet az égető szükség. Ezt tudja és érzi is mindenki, mégsem hallatszik mozgalom miatta.

Azt mondják, még nem oszlott föl a volt itteni egylet.

Ez nem argumentum, mert tényleg nem él, s ha élne, sem tagadná meg a magyar kormány egy másiknak szervezését.

Nem akarom itt feszegetni, mennyiben rejlett valóság a haldokló egylettől visszavonulásban, és mennyiben a divatos passivitas leple alatt takarozó magyar betegség, az indolentia: annyi mégis föltűnt, hogy míg más vidékeken a társadalom terén a leghatályosb változatok létesültek a kormánynak ott sem csekélyebb nyomása dacára, nálunk még csak meg sem kísértetett egy kis ügyes taktikával ezen befolyásnak nyakára nőni.

Ideje volna azonban mindenesetre az egylet alakítása, még pedg egynek az egész bánságra, miután ez egy oly terület, melynek minden része harmonizál a másikkal, melynek ugyanegy modora, szokása, majdnem földje van; — s minden tekintetben kívánatos is, hogy az erők szétforgácsolása helyett azok tömbítésére törekedjünk.

Lám a politikai közélet hullámai sehol sem birták elborítani hazánk más vidéki egyleteinek tevékenységét, s azok megszakadás nélkül folytatják működésüket, mert hiába, sok a teendő, és ha a hóból 4 napot gyűlésre használunk is, a többi 26-ot nem szabad egyedül utó-discussiókkal és lapolvasásokkal fecsérelni el.

A mi végre a gazdasági felvirágzás harmadik tényezőjét, a pénzt illeti, ez magától fog jöni, miután az értelmet nem, de igen teremti ez őt, — jöend, ha a gazdaszkodás mellett gazdálkodni is tanultunk, mikor megtudandjuk mondani, mennyiben áll nekünk az a mérőjóság, melyet eladandók vagyunk, mi most még alig az eset, habár kinevetnők azon kereskedőt, ki hasonlót tenni képes nem volna.

Pénzre kétségkívül nagy szükségünk van, de ezt közvetlenül nem termelhetünk, tehát csak az utat kell hozzá egyengetni.

Szinte hallom a földhitelbankot emlegetni.

No bizony lelke, ha odáig tespedünk, ez alig álitand lábra, kivált ha jegyeit zsebpénzre szántuk.

Pénz akkor lesz, de tudjuk-e hát, hogy kell azt értékesítő beruházásra fordítani, hogy szaporodva jöjjen ki?

Nem-e úgy járunk vele, mint a földtehermentesítés összegeivel, hogy a vesztett mivelő erő helyett nem szereztünk rajtuk mást?

Vessünk számot magunkkal, nézzünk a dolog fenekére, mert ha általa csak kést kapunk kezünkbe, ugyan jobb ekként imádkoznunk: földhitelbank, ne jöjjön el a te országod!

Az hathatós mentőszer lesz; de utolsó is, rajta túl csak a megsemmisülés, azért nem árt jó eleve készülni alkalmazására, hogy csak minél kisebb adagban kelljen rá szorulni, legalább nem ölhet.

Odáig pedig tanuljunk és taníttassunk. (Folyt. köv.)

T Á R C A.

Heti szemle.

= Szaporodnak a békehirek. F. hó 13. és 14. közti éjjel Titelben ágyujelszóval riaszták fel a készülöben álló határőr zászlóalj (?) második zászlóalját, s a készen levő gözösökön vitték őket állítólag Pancsovára. Szinte akkortájt 50 ágyut szállítottak itt partra, s kezdék a hegytetéjére vonszolni, hogy velük a már felhányt telepeket kispékeljék. Ennek neve: auf alle Eventualitäten gefasst. Hitünk szerint azonban egy kis álszögyén is szerepelhet, mennyiben a tán megrezzent pillanatban kiadott rendeletet engedik visszavonás helyett végrehajtani, a statusadósságon pedig nem sokat heredit, ha a 3000 millióhoz még 3 járul.

Nálunk helyben pedig az alkotmányos hatóságok nem akarván a szabadságosok beszolgáltatásába avatkozni, azok uton-utfélen fogdosztatnak össze s hivatnak a kaszárnyába, honnét nem is jönnek aztán ki egyenruha nélkül. Egy bizonyos „Vertrauter“ mondatik ez ügyben különös buzgalommal eljárni. — Hát az 1850-ki löporlobbanás következtében kiadott rendelet, mely e készleteket a külső raktárakba utasította, miért semmisítetett meg, hogy lakosságunk örökös remegésben éljen?

Mi végre a várkapuk előtt éppen most rendezés alatt

lévő bevonó hidakat (nem felvonó, mert sineken és karikákon huzatnak vissza, mint a csapdák) illeti, ezek is csak azért rakattak be, mert már készen voltak, de strategice bizony több kárt csinálnak azok mint hasznot, a minthogy egy már a belvédművek közé jutott ellenséget az ő sine qua non attributumaikkal, a rácskapukkal, fel nem tarthatják, annál kevésbé, mivel tömör várépitményeinknek az iszaptalajban lett súlyedése miatt lépcsőzetes tüzelést azokról nem alkalmazhatni, a járatok megszükitése pedig csak gátolja a — — retirálhatást. Éppen most vesződnek a hidon alul két hajórakomány ürgöly (shrapnel) partra szállításával.

= Fontoskodva sugá nekünk valaki, hogy Szegeden, Makón sat. 50%-val szedik a magyar bankót. No bizony, hisz ezt a mult hetekben egy gyárvárosi vendéglöben szállásoló utas is tette, de ismeretlensége miatt gyanakodtak rá, s nem sokat kapott.

= Az itteni kereskedelmi és iparkamara következő átiratot intézett Pestre a magyar gazdasági egyesülethez:

Több verseci érdekeltek és ügybarátok panaszt emelnek a selyemtenyésztés vidékünkön hanyatlása miatt, mindamellott, hogy annak jövedelmezősége el van ismerve s éghajlatunk reá kitünően alkalmas. Az ottani érdekeltek és ügybarátok bizonyítása a hanyatlást a külföldről hozott heruyótojának tulaj-

donitja, minek okát annál kevésbé látták, minthogy az olaszok hozzánk jöttek tojásért mit semmi esetre sem tesznek, ha a mi hernyóink kitünőségéről meg nem győződnek, hanem kapkodtak volna ők is a mult kormány által bálványozott külföld után, kellő vizsgálat és a körülményekkel szemlélés nélkül.

A mult években vidékünkön tenyésztésre kiosztott tojások hernyói sokkal nagyobb gubót fontak ugyan, mint a mi-eink, de ezt sem a természet, sem a gyárnok meg nem köszönte, az első nem, mert térfogata miatt könnyebb volt a hazai fajnál, a gyárnok nem, mert sokkal kevesb szálát tartalmazott, majd merőben kócból állván, s így a drága árnak meg nem felelt.

A magyar aklimatizált selyemhernyó gubója kisebb, de szinte kemény a tömörségtől, sulyosabb levén, jövedelmes az eladónak, míg a gyárnok szálbősége miatt kedveli.

A kamara tehát ezen szemléletek eredményét azon kérelmével teszi át az érdekletteknek, hogy a fenntiszt. m. G. Egyesület a panaszok alaposságát többoldalulag is nyomozni, és valóságuk esetén befolyását oda irányozni sziveskedjék, miszerint egészségesb hazai vidékeinken évenként hibátlan tojásokról gondoskodva legyen, s a m. kormánytól külföldi tojások vásárlására szánt összeg egy részét inkább díjtételekre fordítsa oly egyének számára, kik egészséges tojásokat és fajt szaporítanak, termelnek.

— Párdány, ápril 18-án. E lapok 16. számában sajnálatosan bukkantunk egy párdánykerületi levélre, melyben köztisztelőt követünk megtámadtatik. Az igazság érdekében kérjük t. szerkeztő urat, megérinteni, hogy a mint hibásnak tartanók az érintett pártfőnököket, mennyiben az ott mondotak bebizonyodnának, ugy kinek sem jutott eszébe ezért a választás győzelmes tárgyát legkevésbé is gyanusítani. Ez kitészik abból is, mert a panaszló folyamodás alig ment Pestre, különben az így érintett követek sorában B. Nikolics Fedor neve sem hiányoznék. Mi végre a fiatalságot illeti, az csak nem véte? Lám Lónyay Menyhért 22 éves korában 1843-ban már Beregh megye követe volt, és sok szürkülő collegáján tul telt. Egy pár havi bureaulátogatást pedig, melyből a systema hálója alá pillanthatván, azonnal kilépett, kár hánytorgatni, mert ha önkényt járt volna is oda, mi nem áll, ma jobban kell örülnünk egy megtérőn, mint száz régi híven, kik közé pedig őt is számlálom. Sziveskedjék a t. szerkeztőség e sorokat közölni, — — sat. *) Sz.

Temesvári ujdonságok.

* Valaki azt a fölfödözést is tette, hogy az Angst-röhrenek és Vermittlungs-Heferlek szaporodnak: Kurázsit persze senki mellébe nem lehet erővel önteni, de mindenesetre jobb volna, ha a magyar föliratok szaporodnának a magánosok üzletei fölött, legalább ugy a hatóság is elszánná magát az utcákat magyar ceggel is jelölni. Karakteristikus azonban a kalapokat illetőleg, hogy az illetők attól nem félnek, miszerint a magyar elem őket viseletükért bántalmazza, de a civilizatori elem hasonló eljárásától az átélt tapasztalások nyomán rettegnek. Annaira is vitte ez utóbbi fölöttünk üzülyeit, (Treiben), hogy egészen respectabel urak vannak, kik önkénytelen behuzzák nyakukat, ha kissé erősebben elrikkantja magát valaki.

— A karansebesi katonai növendék-tanodának volt oktatója Manuel ur közelebb vivő-tanodát szándékozik nyitni:

* Ihol ni, csak a mult számunkban kértük t. levelezőinket, lulságoskodástól ovakodni, s már itt a recidiva. Hisszük különben, hogy kinél a korholt közlemény rosz vért csinált is, minket vele nem azonosít, mert hát lapunk csupa panegyrikerk halma legyen? Pártok idején, melyek hála Isten, ujra beköszöntöttek, szabad a veszetnesnek feljajdulni, a nélkül, hogy a nyertesnek ártson, s a szabad sajtó be is gyógyítja az általa ejtett sebeket. Szerk.

rég szükség volt erre de különösen most, midőn a gyakorlati komoly alkalmazásnak egyikünk másikunk tán-tán küszöbéhez közelít. A szabad Angolhonban ki sem mulasztja el idejéből testgyakorlatra naponként egy-két órát kiszakítani, s magát a férfior gyakorlatával a vivással mulatni, mint ez a szigetországi jelenlegi kormány férfiakról előhaladt koruk dacára köztudomásu dolog: azért is oly edzetek azon föld gyermekei sanyaru és ködös égaljuk mellett. A résztvenni óhajtok előlegesen is jelentkezhetnek a jósefvárosi gyógyszer-tárban.

* Városi tisztikarunk fizetése megállapítván, közöljük azt a szomszéd Aradé mellé rovatolva:

	Nálunk	Aradon
Polgármester	2000 ft.	2000 ft.
Városbíró	1800 —	1500 —
Főkapitány	1600 —	1200 —
Tanácsnokok	1400 —	1000 —
Főjegyző	1000 —	1000 —
1. aljegyző	900 —	800 —
2. „	800 —	700 — 3. 600 ft.
Főügyész	1400 —	800 —
Alügyész	1000 —	600 —
Főorvos	800 —	500 —
Mérnök	900 —	600 — 2. 500 ft.
Levéltárnok	800 —	600 —
Telekkönyvvivő	1000 —	700 —
Számvevő	1100 —	800 —
„ 1. segéd	700 —	500 —
„ 2. „	500 —	500 —
Adópénztárnok	1000 —	800 —
Gyámtya	1000 —	600 —
Kamarás	1000 —	megszüntetett.
4ellenőr, egyenként	800 —	2, 500 —
5 alkapt.	600 —	3, 600, 500 és 400.
2 külv. jegyző	500 —	1, 500 —
Kiadó	800 —	600 —
Igtató	800 —	500 —
Levéltári segéd	500 —	nincs
Írnokok, egyenként	500 —	350 —
Járulnokok	400 —	300 —
Pörtárnok	500 —	nincs

Ha netán valaki kedvezőtlenül ítélne, mi határozottan kikimondjuk, hogy az aradi gazdálkodási rendszert nem tartjuk helyén levőnek, mert családos embernek, ki pedig némi- leg pénzről is felel, mint a gyámtya, 600 ft. nem méltányos illeték. No de más tejfölébe ne mártsuk ujjunkat.

* Minekutánna nyáron át a gázfogyasztás gyengülni szokott, az itteni intézet igazgatósága egy remedium után nézett, hogy a jövedelem-kisebbedés okából legalább a veszett fejszének nyelét találja. Talált is kettőt, mennyiből a kiadásokban azáltal gazdálkodik, hogy vagy rosszabb vagy kevesb meszet vesz a tisztításhoz, mit azután természetesen követ azon eredmény, hogy a gáz sok szén-sav-tartalma miatt homályos, s így ki látni akar mellette, kénytelen bővebb lánggal égetni, azaz több köblábot fogyasztani. Mi azonban szépen megkérjük a fogyasztók érdekében a fenntisztelt igazgatóságot, hogy egy csapással két legyet ütni ne napról-napra iparkodjék. A t. közönség megnyugtatóására pedig megjegy-zük, hogy a gázt a szén-sav-tartalom nem teszi ártalmassá.

* Gyakran fordulnak elő a családoknál véletlenül jövő betegségek, különösen gyomoriak, s okát sem a szenvedő, sem az orvos nem gyanítja: figyelmeztetjük a családffeket, hogy minden egy savanyu étel élvezete után jelentkező gyomor-baj a főzőedény hibásságára enged következtetni, mely az illető gyárak vagy fazekasok által a mázzal köllőleg beégetve nem levén, szabad ólmot enged a savanyu reagentia által magáról lehámlasztani. Egy pár ceetesöppel azért minden uj edényt tanácsos kísérlet alá venni, s ha helye megbarnul azt inkább összetörni. Az efélékkel ismeretlen népet

pedig az alkapitány urak egy pár kísérlete és tán esetleges elkobzása fogja óvni.

* Az itteni ker. és iparkamra f. hó 16-án és 21-én ez utóbbi napon több körén kívüli tekintélyek meghívásával, ismételve tanácskozás alá vette teendő válaszát a helytartó-tanácsnak 14. számunkban közölt leiratára. Hisszük, hogy jövő héten e választ teljes szövegével közölhetjük.

Igazítás. Tekintélyes befolyások erősítéseinek tartozunk, azzal kijelenteni, hogy a m. cs. m. püspök ur körirat

által tévé a tanítók kötelességévé a magyar nyelv tanítását, s a multkor érintett uj-bessenyoí esetet ez értelemben kérjük módosítani s visszavonni.

* Szombaton april 27-én 1861, Szathmáry Károly jutalmául adatik: „A döbrögi vásár vagy Jurgundus Burgundus Paracelsus Feltseher utazása.“ Bohozat énekekkel három felvonásban.

Kiadó-tulajdonos **Pesty Frigyes.**
Szerkeztí **Otevényi.**

HIRDETÉSEK

Haszonbérlet.

1700 kat. hold, a zágrábi érsekség Temes megyében fekvő varjasi tagosított szántóföldi állományából egészben, akár pedig a körülményekhez képest: 10, 100 és több holdakra felosztható részletekben f. e. october 1-től számítandó három vagy több esztendőkre a varjasi községhezál f. e. apr. 24-én tartandó árverés utján haszonbérbe fog adatni. A vállalkozó bérlok megfelelő biztosítékkal ellátva, árverés alkalmával holdankint egy forint bánatpénzt letenni kötelesek. — Távolabb vidékiek ez érdemben bérmentett levelekben teendő tudakozására, a mennyiben az árverés kitűzött napjáig netalán előleges ajánlatok is tétetnének, részletesebben fognak értesíteni a Billéten, Torontál megyében székelő érsekségi gazdasági hivatal által.

28. sz.

(3—2)

Csokerlyán Györgyféle csödtömeg szőlő eladatása.

Minthogy Csokerlyánféle csödtömeg gondnoksága a szolgabírói hivatal előtt Buziáson beadott folyamodványban A.—P. hozzácsatolt okiratokkal azt igazolta, hogy Tandori Márton Temesvár gyárkúlvárosában lakó kovácmester ur Csokerlyánféle csödtömegéhez tartozó szilasi szőlőhegyen fekvő, és 8 lánból álló szőlőt nyilvános árverés utján 3005 ft. e. p. megvette, akoron mindjárt 1005 ft. e. p. megfizette, és hátralévő kamattal együtt még 2486 pftai adós maradt, azokat pedig maiglan sem fizette meg, ugy tehát az árverési feltételeket nem teljesítette; annál fogva az érintett szőlő birói foglalás alá vétetik

annak előleges megbecsültetése, és ujjolagi nyilvános árverés utoni eladatására f. évi május hó 13-ik napja reggeli 9 órára nevezett szőlőben határidőül rendeltetett.

Mi is ugyan azon felhívás mellett közhírré tétetik, hogy a kérdéses szőlőt venni szándékozó urak a fent érintett napon és helyen 10% bánatpénzzel ellátva megjelenni el ne mulasszák.

A bővebbi árverési feltételek a szolgabírói hivatalnál Buziáson hivatalos órákban mai naptól fogva minden nap megtekinthetők.

Kelt Buziáson 1861-ik évi ápril 6-án.

A Buziási szolgabírói hivatal:

(29, 3—2)

Mihájlovits, szolgabíró.

A karlsbadi buzgár-só és szappan

délvidéki egyedüli főraktára létezik:

SIMON IMRE gyógyszer-tárában a Józsefvárosban.

A só hathatós oldó erejű, mind a gyomor mind a hólyag irányában, fontja 3 ft.

A szappan a bőr tisztítása és kütegek elűzésére páratlan befolyásu, darabja 40 kr.

Ugyszinte kapható:

ALIZARIN-TINTA,

32. sz.

akója 20 ft.

(3—1)

Az első magyar

ált. bizt. társaság

folyvást biztosítást nyújt

- az ember életére, az az tőkét és évjáradékol, az érdekltt halála után fizetendőt, kiházásitási összegeket gyermekeknek s közvetlen nyugdíját, az illető éltében fizetendők.
- tűzkárok ellen, (habár villám által okoztattak is), épületek, gyárak, gépek, készletek, ingóságok, élő marhákra sat., sat.
- Szállitmányokra, akár vizen, akár szárazon, vagy vaspályán eszközletnek is; mint szintén
- jégverés ellen, teljes kárpótlás jótállása mellett.

Az illetékdíjak lehető legjutányosabban számíttanak, ugy az esetleges károk a leggyorsabban és méltányosabban térítettnek meg.

A biztosítási üzlet bármely szakát érintő felvilágosításra készségesen ajánlkozik.

Az első magyar általános biztosító társaság temesvári főügynöksége

31. (3—2)

Bandl testvérek.